

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Celovcu, 14. septembra 1907.

Štev. 39.

Cesarjeva zahvala.

Deželni predsednik Koroške, baron pl. Hein, dobil je od Nj. Veličanstva sledeče pismo:

Ljubi baron Hein!

Z zadoščenjem gledam na dneve, ki sem jih povodom letošnjih vojaških vaj mogel prebiti v moji koroški vojvodini.

Povsod, kamor sem prišel, in posebno v glavnem mestu dežele, v Celovcu, se mi je s pristrčnim sprejemom dal iznova drag mi dokaz stare, podedovane zvestobe, za katero se najiskrenejše zahvaljujem.

Z velikim zadoščenjem videl sem v vseh strokah veselo napredovanje. Delavnost tukajšnjih ljudi in domoljubno njihovo mišljenje bosta lepo deželo in razcvitajoče se glavno mesto privedla v stanovitno propevanje in rastoče blagostanje. Vsa temu namenu služeca prizadevanja bodo vedno uživala mojo dobrohotno naklonjenost.

Naročujem vam, da to splošno naznanite.

V Celovcu, dne 7. septembra 1907.

Franc Jožef m. p.

Dobri cesar.

Povodom svoje prisotnosti v Celovcu si je cesar postavil nov spomenik v srcu ljudi trpinov. Podaril je dobredelnim društvom:

1. Društvu gosp. sv. Elizabete	300 K
2. Društvu protestantskih gosp	300 „
3. Požarni brambi	500 „
4. Društvu za vzdrževanje otroškega vrtca	350 „
5. Društvu katoliških rokodelcev	300 „
6. Društvu za nadzorovanje siromašnih šolarjev	350 „
7. Društvu koroških bojnikov (Kriegerverein)	300 „

8. Društvu veterancev	300 „
9. Podpornemu društvu za učiteljske vdove in sirote	350 „
10. Dekliški delavni šoli	350 „
11. Patronaži sv. Filipa Nerija za delavke	300 „
12. Vincencijevi družbi	300 „
13. Društvu za oskrbovanje slepcev	400 „
14. Društvu, ki vzdržuje zavod idijotov	400 „
15. Društvu za otroške vrtece	200 „
16. Društvu za varstvo otrok in mladine	400 „
17. Društvu za ljudsko kuhinjo	300 „
18. Društvu za vzdrževanje zimskih toplih sob	200 „
19. Delavski bolniški blagajni	400 „
20. Trgovskemu podpornemu društvu	300 „
21. Dijaškemu podpornemu društvu za gimnazijce	200 „
22. Dijaškemu podpornemu društvu za realko	200 „
23. Društvu za oskrbovanje pohabljenih otrok	300 „
24. Za reveže v celovškem mestu	5000 „
25. Za reveže v celovski okolici	2000 „
Vkup 14.300 K	

Naloga in izid vojaških manevrov.

Manevri so imeli izvesti nalogo, ki jo imata v resni vojski dva vojna oddelka. Ta naloga se opira na slučaj, da na jugu prodira sovražna armada skoz spodnjo Koroško proti Mariboru, da je na severu domača armada umaknila se do Raabe, a ima še zasedene prehode čez Muro. Severna domača armada ima pa še dve divizije na Tirolskem in eno na Zg. Avstrijskem. Ta dva oddelka dobila povelje proti jugu pasti nasprotniku v stran in v hrbet.

Dne 3. sept. bila je od 14. kora 8. infanterijska divizija (16 bataljonov, 6 strojnih pušk, 3 eskadroni, 16 navadnih, 12 planinskih topov) pri Beljaku, 44. domobranska divizija (11 bataljonov, 2 strojni puški, 2 eskadrona, 4 navadnih topov, 16 havbic) bila je za 8. divizijo v Dravski dolini, 3. divizija (15 bataljonov, 4 stroj-

nih pušk, 2¹/₂ eskadrona, 16 topov) stala je pod sedlom pri Neumarktu na Zg. Štajerskem. Le-ti oddelki so si bili oddaljeni 70 kilometrov zračne črte, združitev je bila mogoča le na spredaj.

Tretjega kora 22. domobranska divizija (12 bataljonov, 2 strojni puški, 3 eskadroni, 20 navadnih topov, 10 havbic) stala je na severni strani Drave pri Velikovecu, 6. divizija (14 bataljonov, 4 strojne puške, 2¹/₂ eskadrona, 16 navadnih, 4 planinskih topov) stala je južno od Drave pri Pliberku, 28. divizija (17 bataljonov, 2 strojni puški, 2 eskadrona, 16 navadnih, 4 planinskih topov) stala je na jugu ob Ljubeljskem sedlu, 40 kilometrov južno od drugih svojih oddelkov.

Tretjemu kora bila je dana možnost z nadmočjo napasti nasprotnika, predno se združijo oddelki, a na nasprotni strani mu je bilo težko 28. divizijo spraviti čez Ljubelj in Dravo, predno mu je pot zastavljen. 14. kor pa je mogel upati, da spravi 3. kor med dva ognja.

Potemtakem predstavlja tretji korni komando pod poveljem kornega komandanta Potioreka iz Gradca Lahe, ki bi prodirali od juga (iz Kranjskega) proti severu, in 14. korni komando pod poveljem nadvojvode Evgena Avstrijske, ki imajo nalogo to prodiranje ustaviti.

3. septembra se je začelo pravo vojno stanje. Ta dan se je dovolil na obojnih straneh odmor in počitek, samo poizvedovalni oddelki so se gibali sem in tja.

Prihodnji štiri dnevi so bili določeni za operacije.

Pokrajina (sodni okraji Celovec, Šent-Vid, Svinec, Velikovec) je precej neugodna za tako velike vojaške vaje, ker se ravno tu planine nižajo v obraščeno gorovje, ki je polno jezer, vod in hribov.

Vrhovni nadpoveljnik za orožne vaje, prestolonaslednik Franc Ferdinand, se je nastanil v gradu Hunenbrun pri Šent-Vidu.

To leto je posebno pod vplivom nadvojvode Leopolda Salvatorja cesar določil popolnoma novo taktiko za orožne vaje: Poveljniki obojnih korov so imeli prosto roko ter so smeli ukrepati po svoje; istotako se je nižjim šaržom dala večja

Podlistek.

Cesar na Koroškem.

Dne 4. septembra prišel je cesar petič na Koroško. Prvič je prišel l. 1850 dne 20. majnika čez Predel v našo deželo. Tam so ga pozdravili namestnik baron Schloisnig, stolni prošt Stelzich, baron Longo in grof Rosenberg. Odtod se je cesar peljal s šestimi konji v Celovec. Dan pozneje se je pri glavni fari blagoslovil v cesarja pričujočnosti vojaški spomenik.

Iz Celovca se je cesar podal čez Gospo-svetsko polje, Št. Vid in Breže na Štajersko.

V drugo je prišel cesar na Koroško l. 1856 dne 3. septembra. Takrat je prišel iz Štajerske in spremljala ga je mladostna cesarica Elizabeta. Ob 3. uri popoldne prišel je sprevod v Celovec, kjer ga je pozdravil župan Hauser in vse ljudstvo navdušeno sprejelo. Obiskal je drugi dan vojašnice, tovarne, oba ženska samostana in siro-tišnico. Popoldne je bila ljudska veselica na Križni gori in zvečer ples v deželnem domu.

Iz Celovca je šel vladar na Zgornjo Koroško in na Veliki Klek. Iz Melanske doline prišel je v Šmohor, kjer se mu je napravila ljudska veselica — slovenskih običajev (Windische Hochzeit). Iz Celovca se je vladar podal v Velikovec, Lipico, Labud, Spodnji Dravberg in na Štajersko.

Zdaj je preteklo 26 let, predno je dežela zopet videla svojega vladarja.

Dne 8. sept. 1882 prišel je cesar po državni železnici iz Štajerske na Koroško. V Brežah ga

je tedaj pozdravil deželni predsednik Zabišerow. V Št. Vidu na Glini ga je pozdravila garda, odtod pripeljal se je v Celovec. Pri ti priložnosti so se Korošci pripravili, katere so neki deželne barve. Nekateri so trdili: Zlato-belo-rdeče, ker te barve nosi deželni grb, zgodovinar Ankershofen pa je dokazal, da je deželna barva le belo-rdeča.

Drugi dan je cesar pregledoval vojaštvo, in ko so po pregledovanju imeli jezdeci svojo dirko, postavil se je cesar sam na njihovo čelo. Ko se je potem gospoda predstavljala cesarju, naglašal je župan Jessernig: „Mi živimo tu sredi med Slovenci v popolnem miru,“ in cesar je odgovoril: „Hvala Bogu, da je tako!“

Za strelsko slavnost je cesar daroval krasno namizno orodje, ki ga je dobil najboljši strelec, Ernst Drisel iz Borovelj.

Pri neki slovesnosti zagledal je cesar tedaj med veterani starčka odlikovanega s križcem s topom (Kanonenkreuz). Cesar je stopil k njemu in ga vprašal po imenu in starosti. „Pišem se Andrej Trabatsch in sem 97 let star,“ je veteran odgovoril. „In kje ste se borili?“ „Že l. 1809 bil sem pri Milanu ranjen in sem izgubil levo oko.“ „Ali ste bili oženjeni?“ „Jaz sem že 70 let oženjen, žena še živi, ali bolna je.“ „Ob čem pa živite?“ „Moj Bog, ob tem, kar mi dajo ljudje.“ Še tisti večer bil je veteran pozvan k namestništvu in je tam prejel 10 cekinov.

Čez Trbiž in Predel podal se je cesar v Bovec in naprej v Miramar. Ko so nekaj dni pozneje raznesle se nad Koroško hude plohe, daroval je cesar za po hudournikih poškodovane 30.000 gld.

Četrtrič je prišel cesar l. 1899. To je bila doba, ko je vsenemštvo storilo, kar mu je bilo mogoče, da izruje ljudem iz srca avstrijsko mišljenje. Vladar je med tem izgubil tudi svojega sina Rudolfa, morilceva roka mu je vzela so-progo, in smrt mu je pokosila slavnega vrhovnega poveljnika avstrijske armade nadvojvodo Albrehta.

Takrat so bili veliki manevri na celovškem polju, kakor letos.

Pozdravili so ga, kakor letos, deželni glavar grof Goës, župan Neuner in knezoškof dr. J. Kahn. Ko se je drugi dan duhovščina s škofom predstavila, želel je vladar: „Da ona v tako težavnih časih pri vernikih naj deluje z vsem svojim vplivom, da se ohrani patriotizem in varujejo staroavstrijski ideali.“

Med plemenitaši zapazil je cesar pri predstavi bivšega poslanca bar. Walterskirchen in mu je rekel: „Zdaj vas že dolgo nisem več videl, komaj sem vas še spoznal. Ali ste politiko obesili na kljuko?“ Baron Walterskirchen je odgovoril: „Odkar sem se spametoval jaz, postali so mi volilci nespametni, da me ne volijo več.“ Cesar se je nasmehnil in rekel: „No, lahko se dela tudi pametna politika.“ Dne 20. sept. je cesar deželo zopet zapustil.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

svoboda. Radi tega je bilo zanimanje in navdušenje vojakov večje kot v prejšnjih letih; čutili so, da se jim zdaj več zaupa. Ravno zaradi tega se pa tudi glavna bitka ni pri Šent-Vidu vršila, kakor se je splošno pričakovalo, ampak pri Šent-Tomažu.

4. septembra se je vojska začela na zanimiv način. 14. kor je poslal en oddelek po Dravi na humberški most, da zadržuje prodiranje 3. kora. Posrečilo se mu je popolnoma: Ta oddelek je razginal stražo ter na čolnih čakal sovražnike pri mostu. To je veljalo toliko, kot da bi železni most razstrelili v zrak, leseni pa zažgali. Razsodilo se je, da morajo čete 3. kora 5 ur čakati, predno smejo preko mosta, ker bi v vojski 5 ur rabili za zgradbo novega. Potemtakem je 3. kor mirno zasedel črto: Celovec-Šent-Vid; zahrbtne napada preko Humberka se več bati ni bilo. Nalog tega kora je bila, zavarovati cesto Šent-Vid-Noví Trg (Neumarkt), da sovražnik ne more na Štajersko.

A 5. septembra so se nakrat pojavile močne čete na črti Velikovec-Važenberk-Mostič. Na tej črti je hotel vdreti 3. kor čez Krko; ko bi se mu bilo to posrečilo, bi bila odločitev padla okrog Šent-Vida. A glej drugi neuspeh 3. kora. Bil je vržen nazaj čez Krko. Zrakoplovi so stali te dni nad Gradnikom (14. kor) in Važenberkom (3. kor).

6. septembra se je pa cela stvar izprevrila. Popolnoma nepričakovano se nakrat ob 9. uri pojavi močna kanonada iz Grabštanja in ob 1. uri opoldne vdrejo tisoč in tisoč vojaki nakrat pri Sillebrücke (črta Pokrče-Šent-Tomaž) preko Krke. Tega seveda nobeden ni pričakoval.

Korni komandant Potiorek je na čuden način vedel izrabiti svoj neugoden položaj. Vržen nazaj na humberškem mostu, potisnjen nazaj čez Krko pri Mostiču proti Velikovcu, združi v ozadju nakrat v središču vse sile ter se vrže proti Šent-Tomažu. Imel je popolen uspeh. Niti težki topovi, niti tirolski jezdeci ne ustavijo njegovega prodiranja.

Ob 1/2. uri se mora 14. kor umakniti iz Šent-Tomaža v Gosposveto. S tem je skoro odrezal desno krilo nasprotne armade od glavne vojske. Iz Celovca se je videlo, kako se je zrakoplov 14. kora umikal proti Gospisveti.

7. septembra rano na jutro je dobil 14. kor pri Gospisveti-Timenici ojačenja in se vrže z novo silo na izgubljeni Šent-Tomaž. Res se 3. kor umakne iz Šent-Tomaža, a drži cesto: Krastovice-Škofji dvor. 14. kor vrže svojo glavno rezervno, lovce, na to črto; a tu, v pravem trenutku, stopi na plan bosniška infanterija, ki jo je hranil 3. kor v rezervi. V najhujšem boju, ko so pokali topovi in nove strojne puške od vseh strani, ko so bili jezdeci in pešci v boju, dá presvitli cesar, najstarejši vojak Avstrije, povelje, da se konča resna igra! In trobente donijo od doline do doline, od griča do griča ter naznanijo vojakom, da je konec truda in napora.

Te dni je bilo vpreženih kakih 2000 do 3000 vagonov, da prevažajo vojake deloma v vojašnice, deloma domov.

Liberalni in socijaldemokratski časniki so hujskali proti orožnim vajam s tem, da so ši-

rili lažniva poročila o groznih mukah vojakov pri orožnih vajah.

Na tozadevno vprašanje slovenskega poslanca Pogačnika, ki je predsednik parlamentarnega vojnega odseka, je vojni minister odgovoril, da je že prej ukrenil vse, da se to prepreči. Zaraditega so pa tudi vsa poročila o mrtvih vojaki izmišljena. Vsled naporov niti en vojak ni umrl.

Celovski župan in slovenske zastave.

Na hišah Družbe sv. Mohorja v Celovcu so se ob priložnosti cesarjevega prihoda razobesile tudi slovenske trobojnice. Približno ob 2. uri popoldne prišel je nato detektiv h gosp. vodji tiskarne: „Pridem v imenu župana in prosim, da takoj snamete narodne zastave.“ Gosp. vodja mu je odgovoril: „Tega ne storim.“ „Zakaj ne?“ „Odbor je tako sklenil, in jaz tega pod nobenim pogojem ne morem storiti, ker tudi ne vem, zakaj bi mi slovenske zastave snemali.“ „A to ima lahko slabe posledice.“ „Mi ne izzivamo nikogar, nikdo se za te zastave ne bo brigal, ker smo opravičeni razobesiti jih. Občina nam je pred hišo obesila na cesto najprej koroško deželno zastavo, to je snela in obesila tja frankfurtarico. To moramo smatrati kot izzivanje; magistrat je nas izzival. V Radec-kijevih ulicah visi ogrska zastava, to so tujci, a nam se ne pusti naša zastava, ki štejemo v deželi tretjino prebivalstva!“ „Ali res nočete zastavo v dobrem sneti?“ „Ne, pod nobenim pogojem.“ „Kaj pa boste storili, če magistrat ukaže, da se morajo zastave odstraniti?“ „V tem slučaju se ne moremo upirati, ker se moramo sili vdati, a jenjamo le sili.“ Detektiv se je zdaj opravičeval: „Naročilo župana Neunerja sem moral izvršiti in bom zdaj poročal.“ Gosp. vodja terjal je od detektiva pismeno naročilo za tako postopanje, tega naročila pa dotičnik ni imel.

Zvečer ob 1/2.8. uri prišel je hišnik h gosp. vodji tiskarne in poročal, da je policija raz stan Mohorjeve hiše na benediktinskem trgu snela slovensko zastavo. Gospod vodja je šel nato takoj v vežo. Kmalu sta prišla za njim dva policista: „Prosim, snemite zastavo.“ „Katero zastavo?“ „Narodno.“ „Tega ne storim.“ „Imam ukaz od župana.“ „Ali ga imate pismeno? Če ne, ne snamem zastave; Köpenikiad ne bomo igrali.“ „Jaz sem tukaj kot redar, in na moji uniformi poznate, da sem od magistrata.“ Medtem prišel je tudi policijski stražmojster. Hišnik pa je imel že poprej naročilo, kadar se stemni, sneti narodno zastavo, da je po noči kdo ne napade ali oskruni. V teku tega razgovora v veži pristopil je nekdo od zunaj z naznanilom, da so zastave že odstranjene. Gosp. vodja je stvar pojasnil: „Jaz sem že poprej naročil, da se na večer snamejo zastave.“

„Dobro, a tam je še ena, pojdite z menoj“ (v sosedno hišo družbeno). Vrata v podstrešje bila so zaprta. Redar je vprašal: „Kje je ključ?“ „Ne vem, ključ je danes nekje shranjen.“ Redar je sedaj naročil ključavničarju, naj odpre, ta je odpiral in odpiral, a ni mogel. G. vodja je redarja še opozarjal: „Zastave ne dam odnesti, tudi tiste

ne, ki ste jo sneli na benediktinskem trgu, ker so zastave naša last. Ne dam jih po mestu okrog vlačiti in delati tak škandal! Prosim, pogledjte na cesto, kako je oblegana hiša, in mi moramo trpeti, da se nam ljudje smeji in nam žvižgajo.“ Ko ključavničar duri ni mogel odpreti, zaukazal je redar, prinesiti sekiro. G. vodja: „Konstatujem, de ste se sekire posluževali.“ Spustili so zastavo na cesto, kjer so se je polastili naši delavci in je niso dali iz rok. Druhal pa je rjovela: „Die windische Fahne geht herab“. Redar jo je hotel vzeti s seboj, a g. vodja mu je dejal: „Če danes vzamete to zastavo s seboj, jih bo jutri vse polno drugih viselo na naši hiši“. Pod pogojem, da se ne razobesijo več narodne zastave, jih je policija pustila in odšla.

Kar je olikanih Nemcev, obsojajo tako postopanje. Po tem prizoru strgal je slovenski delavec frankfurtarico, razobešeno pred hišo Družbe sv. Mohorja. Po noči od četrta na petek izginilo je še več vsenemških zastav.

Vknjižba lovskih pravic.

Postojnska državna graščina je l. 1863 v odkupnem in regulacijskem postopanju 19 vasem odstopila v last 5000 oralov sveta, a si „na večne čase“ pridržala lovske pravice na tem svetu. Menda vsled raznih pritožb sedanjih posestnikov zaradi lova pa je c. k. finančna prokuratura šele meseca decembra 1906, torej čez več nego 40 let pri okrajni sodnji v Postojni v imenu c. k. erarja vložila prošnjo za vknjižbo lovske pravice. Ker pa so bila zemljišča med tem časom potom agrarnega postopanja razdeljena na približno 500 posestnikov, dobili so vsi posestniki črne zaplate v zemljiški knjigi. Nevolja posestnikov je bila sedaj še večja. Nekateri so se že pred leti obrnili na svojega državnega poslanca, naj jim pomaga. Vsi koraki in tudi pritožba upravnim potom so bili doslej brez uspeha, ker fiskus je — fiskus. Nato je 24 prizadetih posestnikov po postojnskem odvetniku vložilo proti pravosodnim sklepom prve instance rekurze na deželno sodnijo. Ta je letos meseca aprila ugodila vsem rekurzom ter proglasila vknjižbo lovske pravice kot nedopustno in neveljavno, sklicevaje se na člen 1. lovskega patenta iz leta 1849, po katerem je lovska pravica neločljivo zvezana z lastnino zemljišča, in na dejstvo, da posledobna vknjižba ni dopustna, ker lastniki zemljišč niso več prvotni pogodnik iz l. 1861, ampak njihovi singularni nasledniki. Finančna prokuratura pa je vložila revizijske rekurze na najvišje sodišče, ki pa je nedavno pritrdilo pravnemu naziranju deželne sodnije in zavrnilo vse rekurze finančne prokurate. S tem pa stvar še ni končana. V tem slučaju je le pojasnjeno, da lovska pravica pač pristojna lastniku dotičnega zemljišča, ni pa rešeno vprašanje, ali sme lastnik zemljišča tudi sam izvrševati lovsko pravico in pod kakimi pogoji jo drugim odstopiti v izvrševanje.

Ker so enake razmere tudi na Koroškem, opozorimo naše posestnike na zgoraj omenjeni slučaj, da vedo še o pravem času v obrambo svojih pravic podvzeti primernih korakov.

Planinski prepiri pri Podkloštru.

Nekaj domače zgodovine.

Jurij Trunk.

(Konec.)

Vojska se je zdaj pričela med gosposko. Opat piše oskrbniku v Belopeč, in dasi je ta poslal pismo z zaničljivo opazko nazaj ter zapretel celo odposlancu, da ga vrže, če še pride s kakim pismom, po stopnicah, je razsodila deželna oblast, na katero ste se obe stranki obrnili, da mora živina nazaj. Tako so morali hočeš nočeš Sovčani gnati zarubljenih 140 ovac nazaj in tudi Ratičani vrniti ukradeno živino.

S tem pa prepir nikakor ni bil končan. Vsako leto so si kmetje rubili med seboj živino. Na razne pritožbe zapove l. 1617 nadvojvoda Karol, naj se sestavi posebna komisija, katera naj odloči na licu mesta mejo. Pridejo sodniki iz Beljaka, Pliberka in Podkloštra, a deželnih komisarjev ni bilo, tako, da se ti zopet razidejo. Tri dni pozneje dobi podkloštarski opat naznanilo, da so na planini, naj pridejo koroški zastopniki gor. Ker so že odšli, pošlje opat le svojega dvornega sodnika gor. Komisija ni bila postavno sestavljena, vkljub temu so napravili mejo; ker so pa sovški planino pripisali Belopečanom, se je opat pritožil pri bamberskem vicedomu v Volšperku. Komisija je napravila tudi nov urbar (mapo), na katerega se je pozneje belopeška graščina vedno sklicevala.

Drugo pregledovanje meje bi se imelo vršiti l. 1625, ker so se Sovčani pritožili, da so jim Kranjci pokosili nekaj travnikov.

Kako oster je postal prepir od l. 1661. Korošci se pritožujejo, da jim posekavajo Ratičani gozd, ga spreminjajo v travnike in zidajo bajte, Sovčanom so odgnali 400 ovac in razsekali podkloštarsko koč. Sovčani zopet so vzeli Ratičanom 180 ovac, in ko so prišli ti „oboroženi“ za njimi, so jim na drugem kraju odgnali 250 glav drobnice. Pritožbe so šle celo na vlado, a doseglo se ni nič. V sledečih letih je bilo Sovčanom vzeti 460 ovac in koz, Ratičanom 290, leto potem 343 glav; vrhu tega so Sovčani požgali 20 rateških bajt, ki so stale na planini, za katero se je prepiralo.

Zdaj je posegla deželna oblast vmes. Podkloštarski opat pa izjavi: On hoče zoper Ratičane delati z vsemi pripuščenimi sredstvi, dokler mu ti ne dajo popolnega zadoščenja. Dalje se pritoži, da so Ratičani šele pred kratkim na cesti pod Korenom napadli nekega ubogega bajtarja, ki je nosil piskre v Kranj na prodaj, mu razbili vse piskre in ga hudo poškodovali; še več: menda so se izjavili, če jim pride kdo od njegovih ljudi v pest, ga bodo razkosali na štiri kraje, zažgali samostan in porušili (zerschleifen) vas Sovče. Končno prosi za novo komisijo.

Še tisto leto so požgali nekaj kopic sena, katere so Ratičani postavili na sovški planini in vrhu tega enajst bajt. Deželna oblast zapove obema strankama: vsako postopanje s silo se mora opustiti in komisija se vrši vigredi l. 1663.

Komisije sicer to leto ni bilo, ker je vsak prej hotel svoje nazaj, a vsaj udje so bili ime-

novani: od Koroške Jurij baron Aichelburg in Karol pl. Rechbach, od Kranjske grof Janez Herbart Kacijaner in Karol baron Valvasor. Opat je končno odnehal in komisija se je mogla sestaviti koncem l. 1664. Ker se je pa baron Aichelburg prehladil in tudi izgovarjal, „da ne zna slovenski“ — koliko komisij je danes, ko tudi gospodje uradniki ne znajo slovenski! — in je bil odsoten tudi grof Kacijaner, se je namesto prvega imenoval Andrej baron Gaisruck, namesto drugega Žiga pl. Gallenberg.

Sestavil se je cel dnevni red. Na licu mesta naj bi se ne prepiralo; najprej naj bi povedali svoje Kranjci, potem Korošci. Šele po pregledu naj bi se na drugem kraju sklepalo in po teh sklepkih poročalo deželnim oblastim.

Komisija se je sešla 8. vinotoka na deželni meji pod Belopečjo. Kmetom se je moralo zabiti, naj bodo mirni (sich mit Bescheidenheit betragen), kar je bilo tudi popolnoma umevno, zakaj prišlo je samo iz Rateč nad sto „oboroženih“ kmetov. Kakor navadno, se tudi ta komisija ni mogla zediniti. Korošci so končno menili, naj se predloži prepir cesarju samemu, ker zadane mejo med deželama. Nova komisija naj določi deželno mejo, a naj se pripusti le malo podložnikov (kmetov) zraven, in sicer brez orožja in le take, ki niso prizadeti.

Med tem pa se je „vojskovalo“ po stari šegi s požiganjem in ropom.

Končno se je za l. 1668 sestavila nova komisija. Od kranjske strani sta bila ista komisarja, od Koroške pa: Andrej grof Rosenberg, ki je

Koroške novice.

Deželni zbor je sklican za dan 16. septembra. Pri tej priložnosti moramo vprašati, zakaj že dve leti nimamo rednega zborovanja deželnega zbora. Zakaj pa so gospodje v deželnem odboru, če ne čujejo delati, in zakaj so pa nemškonoarodni poslanci voljeni, če zbora ni treba? Ali imajo gospodje slabo vest, da se ne upajo na javnost?

Nečuvno izzivanje moramo imenovati to, kar si je predsednik nadsodišča v Gradcu, dični naš Pitreich, zopet dovolil. Znano je, kako krvavo se potrebuje na Koroškem po slovenskih in jezikovno mešanih krajih uradnikov, ki so obeh deželnih jezikov zares in ne samo na potrpežljivem papirju zmožni. Potegujemo se za ravnopravnost slovenskega jezika na sodnih in drugih uradih — in odgovarja se nam najraje, da je uradovanje v slovenskem jeziku nemogoče, ker manjka slovensčine uradnih uradnikov. Ko se potegujejo slovenski uradniki iz Kranjske ali Štajerske za službe na Koroškem, se jih z vsemi štirimi branijo in rajši po čisto nemških krajih nastavljajo kakor da bi jih poslali uradovat med koroške Slovence. Še domačini Korošci ne najdejo kruha doma, ako so — Slovenci; le tistim, ki svoj značaj in svoje prepričanje zatiralcem svojega teptanega naroda prodajo in poturice postanejo, svit sreče v Korotanu sije. Ni še dolgo, ko so z vsemi mogočnimi sredstvi našega rojaka sodnega adjunkta dr. Kušēja izbuksirali iz Koroške, a zdaj mu sledi po isti poti avskultant g. dr. Ožbe Ilavnik, ki je bil pretekli ponedeljek nenadno prestavljen v čisto nemški — Voitsberg na Štajerskem. V strup bi moral pomočiti pero, če bi hotel dosti primerno ožigosati to početje višjesodnega predsednika, v obraz tako sladkega gosp. Pitreicha; kajti hudičevo je tako delo, ki od zgoraj dol, takorekoč ex-offo povzroča vedno nove konflikte in zdražbe, mesto da bi z uporabo pameti in pravice skušalo polagoma odpraviti stare krivice in zamašiti vir nezadovoljnosti in nezaupnosti, ki prešinja koroške Slovence napram naši birokraciji. Udarec, ki smo ga prejeli, je tem občutnejši, ker je itak strašno pomanjkanje slovensčine zmožnih avskultantov — na deželnem sodišču in na okrajnem sodišču v Celovcu sta vsega skupaj še dva —, in ker je za nemške avskultante dovolj prostora v deželi; kajti po sodiščih v slovenskih in mešanih krajih (Beljak, Velikovec) so nastavljeni nemški avskultantje, samo Slovenec mora iz dežele v čisto nemški kraj. Vidi se, da v Gradcu ne odločuje pamet, ampak narodno-strankarski šovinizem. Gradec je res v bližini — Ogrske. Treba bo preskrbeti, da se takemu smelemu igranju s pravicami posameznikov in celega naroda napravi že enkrat temeljit konec; slučaj Ilavnik se mora nemudoma popraviti, ko se snide državni zbor. Ta bi bila reslepa, da bi v časih demokratičnega parlamenta ne bilo mogoče ugnati enega samega uradnika, če take — kozle prestavlja. Gospodje poslanci imajo besedo. O pravem času bomo o stvari zopet govorili.

Višek nesramnosti je dosegel v „Slov. Narodu“ od zadnje sobote nekdo, ki ga je še prav pred kratkem koroška neklerikalna družba radi

nenarodnega postopanja družabno bojkotirala. Ta liberalna zgaga sedaj po „Narodu“ na nečuvno smel pa ob enem smešen način obrekuje naše zaslužne in požrtvovalne politike, pisoc o njih, da „Mir“ samo tega še ni povedal, koliko procentov enemu ali drugemu klerikalnemu rodoljubu politika na Koroškem nese! Kaj naj se reče k tako podlemu sumničenju? Ali je s takimi brezvestnimi lažniki sploh še polemika mogoča? Zakaj se junak, ki ima pogum iz zasede polivati poštene ljudi z gnojnico, ne podpiše s polnim svojim imenom pod izrodke svoje od osebne mržnje do dr. Brejca razgrete fantazije? Zakrohotala bi se Slovenija — tudi liberalna —, ko bi zaznala, kdo nastopa v „Narodu“ kot obtožitelj naših politikov in zakaj! Nam pa je jako, jako prav, da taki ljudje in s takimi sredstvi delajo za liberalno stranko na Koroškem, ker tako sami ljudem oči odpirajo, da je njihov liberalizem res pravi laži-liberalizem! Gospodje dr. Brejca, Grafenauer, Podgorc in drugi, ki trajajo leto in dan čas in denar v službi narodne politike, bodo tem tako potrebnim laži-liberalčkom gotovo z največjim veseljem odstopili vse, kar jim politika „nese“, če se jim odvzame tudi to, kar jim politika „ven nese“. Videli bomo, kdo je najbolj potreben; oglasil se bo gotovo z dolgoveznim člankom v — „Narodu“ — kar vsekako nese. Tako se dela na najloži način politika, ki kaj nese — kar je pri gotovih ljudeh glavna stvar. „Wie der Lump ist, so denkt er von anderen“ — če je sam koristolovec, misli, da morajo biti tudi drugi. Toda zapomni naj si „Narodov“ člankar, da za njegovo politiko Koroška ni prava dežela, ker tukaj narodna politika nese samo — ven!

Pozno spoznanje. Ko so koroški zastopniki na zadnji glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Bohinjski Bistrici celo s povzdignjenimi rokami prosili in rotili, da naj se v družbo za božjo voljo nikari ne zanese strankarski razdor, so jih liberalci, ki so imeli večino, zasmehovali in malone iz dvorane pometali. In poslanec župan Hribar je celo vstal ter slovesno izjavljal, da družba stranke gospodov kanonika Kalana, poslanca Pogačnika in dr. Korošca, to je torej slovenske ljudske stranke sploh ne potrebuje. In liberalni dijaki so razbesnelo ploskali ob teh besedah — na komando in po taktu družbenega blagajnika notarja Hudovernika. To je bilo pred dobrim mesecem. Med tem so se izvestni gospodi v strankarski strasti razburjeni živci menda nekoliko že pomirili, za pustnim torkom prihaja pepelnica sredi. Čudili smo se, ko smo brali okrožnico, ki jo razpošlje družba svojim podružnicam, da jih podžge k novemu delu in poživi usihajoče vire svojih dohodkov. „Družba sv. Cirila in Metoda je vseslovenska narodna organizacija, ki mora stati visoko nad dnevnopolitičnim strankarskim bojem. Brez strankarstva in provincijalizma družiti narodne sile v boj za obrambo slovenske narodnosti — te vodilne misli se hoče držati vodstvo — in te naj se skrbno drže tudi vse podružnice.“ Torej smo Korošci vendarle prav imeli, ko smo isto poudarjali na glavni skupščini! Veseli nas to priznanje, ki ga jemljemo na znanje. Toda odbor se moti, če misli, da je s temi fra-

zami vse popravljeno, kar se je na glavni skupščini zagrešilo. Liberalna večina sedanjega družbenega odbora je bila izvoljena s stališča ravnostnega političnega strankarstva, ki ga sedaj sama tako slovesno obsoja. Ista gospoda, ki se je z najstrožje strankarskega stališča dala od nepremišljene mladine voliti v odbor, klobfuta sedaj svoje volilce, ki so se v družbeni zadevi dali voditi od „dnevnopolitičnega“ strankarstva, ali pa siplje javnosti pesek v oči. Če gospodje hočejo, da bomo njihovim besedam verjeli, pokažejo naj dejanja. Tisti odborniki, ki jih je na zadnji skupščini izvolilo strankarstvo, naj svoja mesta odlože in vrši naj se nova skupščina v znamenju gesla sloge in vzajemnosti, ki ga sedaj odbor sam poudarja v svoji okrožnici. To bi bilo logično, edino to. Gospodje so na potu spoznanja, naj bi ne ostali na polupota. Še je čas, da se reši družbin fundament, morda zadnji čas. Pa še nekaj poudarja okrožnica na podružnice: „Izrecno bodi na tem mestu konstatirano, da ni vodstvo za dopolnilno volitev na zadnji skupščini postavilo nobenih kandidatov.“ To je res; vodstvo kot tako ni postavilo kandidatov, pač pa so jih postavili liberalni dijaki z vednostjo in vsaj tihim odobrenjem liberalnih odbornikov in — družbine pisarne! Tako je, pa nič drugače; postrežemo lahko s podatki. Zato je pa naravnost predrzno pačenje dejstev, če sedaj ravno tisti gospodje, ki imajo razdor v družbi na svoji vesti, sami sebi dajejo spričevalo pridnosti in pišejo: „Napadi na vodstvo in posamezne njegove člane, izrecno tudi napadi na g. blagajnika (notarja Hudovernika), so tedaj brez stvarne podlage.“ Naj se prizadeti gospodje perejo kakor hočejo, oprali se ne bodo; kajti resnica je le, da so vedeli, kaj njihovo dijaštvo pripravlja, in da so o teh pripravah skrbno molčali in jih skrivali. S tem so postali vsaj sokrivci, če že niso sami aranžerji. Vloga pa, ki jo je pri tem baš družbeni blagajnik notar Hudovernik igral, je bila, milo rečeno, — prav dvomljiva. Tudi v tem pogledu imamo zanesljive podatke.

Dirka na Vresu. Na Vresu (Heide) bo dne 15. septembra dirka za koroške konje. Nagrad je dal deželni zbor 2100 K, Dunaj 400 K, državna nagrada 1200 K, Celovško mesto 400 K. Upamo, da se bodo zopet odlikovali konji spretnih slovenskih Grabštanjkih konjerejcev.

Celovška pošta imela je v soboto in nedeljo grozovito dela. Odpravila je nad 100.000 vojaških razglednic. Omara za liste na državnem koldvoru bila je vedno kar polna, in so morali vojniki čakati, da je prišel pismonoša omarico izpraznjevati.

Št. Vid. (Obolel vojak.) Neki Bošnjak je zaužil pri manevrih gadjih črešenj in je za to prikuho hudo obol. Prenesli so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Št. Vidu.

Št. Vid. (Samomor poskusil.) Poročnik vitez Laveran-Strebar od Tirolskih cesarskih lovcev se je dne 7. sept. ustrelil v život. Imel je namen, umoriti se. Odnegli so ga v Št. Vid in od tod v Celovec v vojaško bolnišnico.

Trg. (Dobrosrčni vojvoda.) Pri nekem posestniku poleg Trga služi kot hlapec in dekla

ravno popotoval na božjo pot v Luggau, in Ludovik baron Grotta.

Težave niso bile majhne, in ker bi v slučaju pravde bile prizadete obe stranki, se je delalo na mirno pobotanje. Po dolgih pogajanjih in pogovorih (poročilo pravi: beweglichem Zusprechen) je dobil opat solnčno stran in del senčne, Belapeč pa drugi del senčne. Meja naj bi šla: Od Petelinca na peč, odtod na levo do Kroke, potem navzgor proti sedlu in navzdol proti Klavži, dalje čez travnike do potoka Šajda. Ta meja je še danes med Kranjsko in Koroško.

A zdaj se je začela „vojska“ šele v Sovčah. Po tej pogodbi so Sovčani za vselej zgubili planine, do katerih so imeli, kakor so menili, edino le oni pravico. Vso jezo so razlili na podklošterskega opata. V Sovčah je nastal cel pogrom, cela revolucija in zapretili so, da bodo opata, ali če se prikaže kdo drugi iz samostana, kar pobili. Res ni ostalo samo pri besedi.

Da bi v zdvijani vasi pobrali desetino, je moral opat poklicati vojake na pomoč. Od stotnika Windišgreca v Beljaku je dobil nekaj vojakov in je jahal s temi v Sovče. Kakih sto Sovčanov se je zbralo, začeli so zvoniti. Vsak poskus, razburjene vaščane pomiriti z obljubami, je bil zastoj. Končno je začelo letati kamenje in je bil opat težko ranjen, eden izmed vojakov celo ubit. Sovčani res niso bili zajci, a ta „korajža“ se jim je pa le odkupila. Glavni kričachi so šli v luknjo k ričetu, kaj se je z drugimi zgodilo, ni zapisano.

Akoravno se je meja odločila, ta več kot stoletni prepir še ni bil končan. Tudi še po letu

1783, ko je bil samostan odpravljen in posestva spremenjena v državno oblast, pritožbe niso utih-nile. Šlo se je za planino „Golobe“ (Galapca) med Petelincem in Pečjo. Zopet je morala vlada na pomoč. Meseca julija 1826 je bila zopet komisija radi meje; od Sovčanov so smeli priti le trije, od Ratičanov štirje. Noben ni hotel odnehati in obe stranki ste nastopili pot pravde. O izidu ni nič znanega. Po nekkih risbah se je menda planina razdelila, kakor so zahtevali Kranjci.

Toraj čez tristo let je trajal ta srditi prepir, pri katerem je tekla celo kri. Kolikokrat so se zlasali med seboj pastirji, ni zapisano, a gotovo je ta pastirska vojska še daljša in je morebiti še dolgo ne bo konec. Kaj vse bi vedele pripovedovati zelene planine!

Advocatus diaboli. Preden se v Rimu proglasi kdo kot svetnik, vrši se natančno preiskovanje življenja dotičnega človeka. Pri tem se nastavi takozvani „hudičev advokat“, ki ima iskati razloge proti nameravani razglasitvi. Tako mora biti; če bi sami ne kritikovali, sodili bi drugi, nepoklicani. Ravno posel „zlobnega advokata“ nočemo opravljati, a opozoriti vendar moramo slovenske krščanske časnikarje, da se o rečeh, ki so v tesni zvezi z verskimi vprašanji, ne piše več, nego je treba, dokler stvar ni dosti pojasnjena. Piše se namreč, kakor se nam zdi, malo preveč o nekem „čudežu“ v Brezjah. Nenadoma je ozdravelo dekle, ki „trikrat v boleznih daljši čas ni razen hostije doma prav ničesar užila, in sicer prvič začetkom oktobra 1906 štiri,

drugič v letošnjem postu šest in tretjič neposredno pred letošnjim Velikim šmarnom celih trinajst dni.“ — Minulo je zdaj kakih 25 let, ko so na Koroškem slovele neke svetnice. V Pliberku so imeli eno zaprto, policija in zdravnik so jo nadzorovali, jedla ni nič, nosila je „Kristusove rane“, ki so krvavele, brez da bi bil zdravnik umel, kako, in nazadnje je bila vsa stvar le velika blamaža za lahkoverno duhovščino. V slučaju, ki nas zdaj zanima, zdravnikom ne bo lahko mogoče, konstatirati kakovost boleznih. Iz živčnih boleznih pa lahko dozori vse mogoče. Katoliška cerkev ima pravih čudežev v izobilju, ki jim znamenje božjega veličastva sije s čela; bodimo zelo previdni, kritični in rajši proti desetim resnim čudežem neverni, kot lahkoverni v enem slučaju. Časopis „Laacher Stimmen“ poroča o čudežni ozdravitvi nekega Petra Rudder, ki se je zgodila dne 7. aprila 1875. Imel je mož popolnoma zlomljeno nogo, kost, ki je bila tudi že gnila, in vendar je takrat bolniku nakrat pri kapelici Lurške Matere Božje zacelila. Ko je mož pozneje umrl, izkopali so njegovo čudežno zaceljeno nogo, fotografirali kost in objavili podobo (1900 I., str. 124.) Tukaj in v mnogoštevilnih Lurških čudežih ni dvojbe, ne more biti sumničenja, v drugih slučajih pa, kjer se stvar ne da tako jasno dognati, ne moremo biti dosti previdni.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

neka zakonska dvojica iz Ogrske že dva meseca, a nista dobila še nobene plače. Ko je žena čula, da je nadvojvoda Eugen v Trgu, šla je tja, prišla h kuharju in mu tožila svojo revščino. Ko jo je nadvojvoda zapazil, vprašal je, zakaj se joče, in ko je zvedel vzrok, podaril ji je 20 kron, neki drug prisoten gospod dal ji je tudi 20 kron, in tako se je vsa srečna vrnila zopet domov.

Grabštanj. (Boj za lov.) Večina grabštanjskih odbornikov je ud celovške lovske družbe. Ko se je oddajal lov, sklenilo je občinsko predstojništvo, da se lov ne da na dražbo, namreč, da se pusti „pod roko“ omenjeni družbi — za primerno ceno. Cena je bila določena tako nizko, da so se temu uprli nekateri posestniki pod vodstvom vrlega g. župnika Bayerja. Vse spodnje instance odločevale so za liberalno lovsko družbo, c. k. poljedelsko ministrstvo pa je ugodilo ugovoru g. župnika in njegovih tovarišev. Lov bo moral priti na dražbo. Blamirani so liberalni gospodje v občini, a tudi njihovi prijatelji, ki so potrjevali, kar je bil sklenil občinski odbor.

Velikovec. (Javno vprašanje c. k. okrajnemu glavarstvu.) Pri nas je nastavljen kot okrajni zdravnik g. dr. J. Schlauf, ki je ob enem tudi zdravnik za okrajno bolniško blagajno. Pred nekaterimi dnevi si je hlapec v „Narodnem domu“, F. Uranšek, na zarjavelem železu zastrupil kri. Šel je k dr. Schlaufu, a ker ga ni bilo doma, je moral iti h g. dr. Hudelistu (sedaj tudi g. Zycha ni tukaj, ampak je nastavljen v Celovcu, in le od časa do časa prihaja sem, ker mora tako opravljati na dveh mestih dve službi). Gosp. Hudelist je dal ponesrečencu prvo pomoč in mu priporočal iti h g. Schlaufu, da dobi podporo od bolniške blagajne. Uranšek to stori. Toda pravi se, da g. Schlauf hlapca noče zdraviti, in da je poleg tega izgovoril besede: „Natürlich, weil Sie bei einem windischen Herrn im Dienste sind, hat er sie zum windischen Doktor geschickt.“ Indirektno mu je baje tudi namignil, da ne bo nič dobil iz bolniške blagajne. Slavno c. k. okrajno glavarstvo si usojamo vprašati, ali mu je ta slučaj že znan, hoče li to zadevo preiskovati?

Velikovec. (Vojaki.) Vojaške vaje so se vršile v tukajšnji okolici nad teden dni. Zanimivo je opazovati raznovrstne vojake, bodisi po raznih vrstah vojaštva, bodisi po narodnostih. Dne 3. t. m. prebival je tukaj poveljnik tretjega kora, podmaršal Potiorek, fcm. Ozibulka, kot razsodnik, precej častnikov generalnega štaba in več generalov. Zadnje nedeljo so obiskali naš „Narodni dom“ skoraj sami slovanski vojaki, ki so vse prostore napolnili in se prav dobro imeli. Slišali smo slovensko, češko, slovaško in hrvaško petje in govor v vseh slovanskih jezikih, ki se govorijo v Avstriji. Tako je imel „Narodni dom“ čisto slovensko lice.

Željinje pri Velikoven. (Popravljen cerkev.) Oltarje, katere je meseca junija močno poškodovala strela, je v zadovoljnost vseh prav lepo popravil J. Goleš, celovski podobar in pozlata. Lepo je prenovljena in pozlačena tudi podoba sv. Frančiška. Pozlatil je tudi pošteno in solidno kroglo na zvoniku, katerega je z lepo rdečo barvo poparval zidarski mojster Fr. Klacer.

Št. Jurij na Vinogradih. (Delo pri župnišču in pokopališču.) Poprave pri naši cerkvi, župnišču in pokopališču, ki so se vršile konkurenčnim potom, in stanejo 3300 K, so dovršene. Šentjurčani imajo sedaj dostojno popravljeno hišo božjo in naš dušni pastir prav lepo stanovanje.

Pliberk. (Sodnijski sluga kot agitator za „Bauern-Zeitung“.) Vsaka sila do vremena! To, kar počenja naš sodnijski sluga, se mora enkrat ožigosati pred slovensko javnostjo. Ta c. k. uslužbenec je sam na sebi pristaš vladajoče nemško-narodne stranke. Bodisi! A da daje duška ta služabnik c. k. pliberške sodnje po svojih službenih potih svojem strankarstvu, preseza vendar vse meje predznosti. Odkar je nastavljen, dve leti je menda od tega, nosi z uradnimi spisi vred po več iztisov zloglasne, nam Slovencem v narodnem in verskem oziru skrajno sovražne „Bauern-Zeitung“ med kmete ter jih vsiljuje posebno takim možem, o katerih si domišljuje, da niso popolnoma „črni“. Značilna slika za koroške razmere: C. k. služabnik, v enem žepu uradne pozive, v drugem strankarski političen časopis! Vsiljuje se nam vprašanje: Ve li gosp. sodnik Appelman, kaj počenja njegov služabnik? Te vrstice imajo namen g. sodnika poučiti in ga opozoriti na njegove in njegovih uslužbencev dolžnosti.

Spodnji Dravograd. (Razdelitev občine.) Ker je prišla pri zadnjih volitvah naša občina v slovenske roke, si prizadevajo nekateri gospodje na vso moč, da se razdeli občina v dve; ena naj bode za nemške (?) purgarje, druga za kmete-Slovence. Toda mislim, da iz te moke ne

bode kruha. Prejšnje nemško-liberalno občinsko zastopstvo je seveda z veliko večino sprejelo ta predlog, a novoizvoljeni odbor je v seji dne 14. aprila t. l. ugovarjal omenjenemu sklepu. Sedaj se ogrevajo za to stvar samo še nekateri liberalčki, ki večinoma nič ne plačujejo občinskih doklad. Trezno misleči tržani, posebno obrtniki in trgovci, uvidevajo, da je najbolje s slovenskimi kmeti živeti mirno in složno v eni občini; sicer bi jim občinske doklade zrastle čez glavo. Zadeva pride pred deželni zbor; izid nas bo jako zanimal.

Sreje. (Ljudska knjižnica.) Dne 25. avg. t. l. se je ustanovila javna ljudska knjižnica „Gorotana“. Sreje ležijo ob skrajni narodni meji, zato je knjižnica velevažnega pomena za ohranitev slovenskega življa. V kratkem se otvori druga knjižnica v okolici Vrbskega jezera, ker so krajine okrog njega radi letoviščarjev v veliki nevarnosti, da se v kratkem času potujčijo.

Zilska dolina. (Gospodarske skrbi.) Borba za obstanek požira skoraj vse moči ljudstva. Naše večinoma dobro ljudstvo skoraj nima časa za višje namene. Gospodarske razmere so se tako spremenile, da je treba napeti vse moči za vsakdanji kruh. Kriv je veliko novodobni duh, ki žene vse moči v mesta. Pri polju ostanejo le oni, ki morajo. Ker manjka moči, se slabo obdeluje in je pridelek reven. Klin žene klin: sin išče si kruh kje drugje, hči gre v mesto. Mnogo mladih ljudi je tudi v Ameriki, nekaj se jih je vrnilo. Nasledek ni posebno dober. Dober zaslužek le preveč razvadi. Oni, ki se vrnejo, bi radi tudi doma toliko zaslužili kakor v Ameriki, seve brez istega napornega dela. „Amerika nas tlači“, mi je rekel nekoč mož, ki ima veliko z delavci opraviti. „Mi tako visokih plač ne moremo dajati, ljudje so zato nezadovoljni. Kdor ima kako večje podjetje, si mora najeti tuje, ker domačini delajo le, kakor se je delalo pred dvajsetimi leti.“ Želeti bi bilo, da bi vsak pošten delavec pošteno zaslužil; to je pa le mogoče, če tudi delodajalec dobro izhaja, tega pa žal pri polju dandanes ni. Tako vlada borba za kruh povsod, in izredno malo je zanimanja za višje namene. Z gospodarskim napredkom se bo pa opomoglo tudi v tem oziru. Poleg kruha imamo verske in narodne svetinje. V mnogih krajih se pazuje dober napredek.

Trata na Zili. (Slovenska godba.) Na angelsko nedeljo se pri nas obhaja vsakoletno žegnanje po stari zilski šegi. Tudi letos je prišlo ljudstva od daleč in blizu, da se je kar trlo. Stara lipa, ki je videla že marsikaj, je pa vendar na svoje stare dni doživela še nekaj novega. Na visokih stolih so se druga leta napenjali piskači na vse moči, da so svojim medenim pinjam vpihali primeren glas, po katerem so se potem vrtele brhke noge fantom in dekletam. Hudi jeziki trdijo, da so nekaterim godcem pri tem „pihanju“ vzrastli celo „krofi“. Letos pa je bilo vse drugače. Tam iz Brnce menda so prišli brez bombardonov in helikonov, brez pinj in cigamig, le eden je imel neko večjo „zverino“, drugi pa vsi take majhne goslice. Kako je pa stara lipa gledala, ko so se vsedli in marsikateri prijatelj starih piskačev je menil: To ne bo nič! A šmen-tane citre! Ko so pa samo tako malo pošegetali tam po strunah, primaruha, bi bila pa od veselja kmalu začela vriskati in poskakovati stara lipa, in čudno bi bilo, ko bi mladi narod v narodni noši ne bil se vrtel v veselju v nedeljo in ponedeljek, da je že podplatov zmanjkalo. To je bilo gledalcev in občudovalcev! Celo „streng“ šenčurski gospod so segli v žep po svitlo kronico in ukazali: „Naprej zastava Slave!“ In brnški tamburaši — to so bili namreč oni čvrsti godci na visokih stolih pod staro lipo — so jo udarili, da je celo starim ženicam začelo šegitati v nogah. „Naprej zastava Slave“ pa se je igralo, da je odmeval bližnji gozd in se je čudil stari Dobrač. Tako so slovenske tamburice poživile letos staro šego na Trati.

Št. Jurij na Zili. (Rekurz.) Meseci so že prešli, odkar smo vložili zoper občinsko volitev rekurz. Vlada do sedaj še ni odgovorila. Sam Bog ve, kaj se tako dolgo kuha.

Beljak. (Čuden patriotizem.) Ko se je slavil dne 18. avgusta cesarjev rojstni god, so morali uradi razobesiti nekaj zastav, ker je bilo razun župnišč in cerkvâ vse prazno. Ko je pa povodom manevrov prišel nadvojvoda Evgen in kakih desetisoč vojakov, je bilo zastav, da se je vse čudilo. Neki zlobnež je trdil, da se je to zgodilo le zaradi „kšefta“, ne zaradi vojvode. Menda jo je zadel.

Iz Žabnice. V neki številki „Mira“ je stal popravek, v katerem dotični dopisovalec ostro obsoja celovško orglarsko šolo. V obrambo te, s težkimi zaprekami osnovane šole naj so sledeče vrstice. Orglarska šola ima namen, izuriti učence toliko v cerkveni glasbi, da se morejo na pod-

lagi sprejetega pouka sami izobraževati. Da bi se moglo v šoli marsikaj predrugačiti, poboljšati, kdo more to tajiti? Trditi pa, da učenci one šole premalo znajo, je vendar preveč, posebno z ozirom na potrebe preprostih župnij na deželi. Izšolani so se v tej šoli organisti, ki znajo voditi instrumentalne maše, ki imajo izvrstne cerkvene pevske zборе, o katerih se ne more trditi, da „premaloznajo“. Da pa tudi to šolo obiskujejo učenci, ki so manj nadarjeni, ali tudi iz drugih vzrokov ne napredujejo v pravi meri, je umevno. Zavoljo tega še ne smemo imenovati šolo slabo. Dotični dopisovatelj gotovo nima v svoji šoli enako nadarjene otroke, — nekateri bodo slabo odgovarjali. Zahvalil pa bi se gotovo, če bi njegovo šolo imenovali splošno slabo.

Društveno gibanje.

Radiše. Naše kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 22. septembra t. l. po pol-danski službi božji, to je ob 3. uri popoldne, v svojih prostorih v župnišču svoj letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 4. Volitev odbora. 5. Zanimivi govori. 6. Skioptična predstava. Vse prijatelje kot neprijatelje društva vabi odbor. — Naj se občnega zbora udeležijo tudi tisti, ki se povsod navdušujejo za narodno stvar. Naj to tudi v dejanju pokažejo. Torej na noge dne 22. t. m. in vsi na zborovanje, ker bodo zares zanimivi govori. Kdor izostane in se ne udeleži letnega občnega zbora, ni vreden, da je član društva imenovan.

Podljubelj. (Zborovanje.) Dne 15. sept. priredi naše kršč. soc. delavsko društvo na vrtu gostilne pri Kajzru veliko veselico. Na sporedu je igra „Črevljar“, tamburanje in petje. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na prihodnjo nedeljo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Za ljudske knjižnice so nadalje darovali slov. akadem. fer. društvu „Gorotan“: Č. o. Egid Golob v Volšpergu 8 knjig; tov. cand. phil. Fr. Mišic v Borovljah 7 knjig (Mohorjevih); g. Vekoslav From, učitelj v Radincih, 11 knjig (5 Mohorjevih); č. g. Klemenčič, župnik v Borovljah, 23 knjig (Mohorjevih); neimenovan 6 knjig. Prisrčna hvala! Prispevki v denarju in primernih knjigah blagovolijo naj se pošiljati na naslov podpisanega. Za odbor: iur. Ratko Petrič tč. predsednik na Lešah, p. Prevalje.

Škocijan. „Bralno društvo“ napravi v nedeljo 15. t. m. zjutraj po maši, okrog 9. ure, mesečen sestanek (čebelarški shod) v društveni knjižnici. Predaval bo o „umnem čebelarstvu“ strokovnjak iz Kranjskega. Vse nde, posebno pa čebelarje in strodojce, domače kakor iz okolice, vljudno vabi k obilni udeležbi odbor.

Zahvalno romanje na Sv. Goro pri Gorici. V nedeljo dne 13. vinotoka t. l. namerava se napraviti iz Beljaka in okolice poseben romarski vlak na slavno božjo pot pri Gorici. Udeležiti se romanja morejo le možje in mladeniči, ženske in otroci se ne sprejmejo. Obiskovanje božje poti naj bi bilo v zahvalo za letošnjo dobro letino. Vlak se odpelje okoli desete ure iz Beljaka in obstane na postajah: Bekštajn, Blače, Ledenice in Področica, kjer lahko vstopijo udeleženci onih krajev. Nazaj se vrne iz Gorice dne 14. vinotoka okoli 2. ure popoldne. Kdor se hoče tega romanja udeležiti, naj se takoj priglasijo pri g. župniku Jurij Trunk, Sv. Križ-Beljak. Ob enem z naznanilom udeležbe naj se vpošlje tudi voznina, ki znaša tja in nazaj z romarskimi stroški vred za osebo 5 kron. Ako bi se ne zbralo najmanj 300 udeležnikov, se vplačana voznina vsakemu vrne. Oglasila se sprejemajo le do 6. vinotoka, torej do rožniveenske nedelje, na poznejše oglasbe se ne bo več oziralo. Od 7. vinotoka naprej se bodo udeležencem doposlali vozni listki in tudi majhna romarska znamenja. Slovenci iz beljaškega okraja, pridite v mnogem številu. Možje in mladeniči, pokažite, da ste Bogu hvaležni za prejete dobrote.

Narodne stvari.

Katoliški duhovniki slovenski hujskači. To je staroznana stvar, ki jo slovesno potrjujejo „Freie Stimmen“, ker je „Mir“ opozoril javnost na slovenske Borovlje, kjer nemškutarstvo že v nebo kriči, kakor Kajnov greh.

Narodovci. Narodovci pravijo, da je „Mir“ postal „Revolverblatt“, ker je s par zgledi osvetlil tisto narodno gospodo, ki polni s svojimi slavnimi deli predala liberalnih časnikov — doma pa nima poguma storiti svoj del narodne naloge. „Narod“ zdaj kaže na župnike in klerikalnega voditelja B. Očitanja pa so taka:

1. Rodoljubje, ki ga je pokazal slovenski škof Jeglič v Würzburgu.

2. Župnik A. v G., odličen rodoljub, je glasoval, da odpadejo v šoli edine tri ure pouka v slovenščini.

3. Župnik C., odličen rodoljub, pošlje na slovensko prošnjo nemško izpolnjeno dvojezično tiskovino.

4. Dekan D., še odličnejši rodoljub, piše samo nemške krstne in druge knjige.

5. Voditelj E. se brati z nemškim kaplanom Walcherjem.

6. Kaplan F. je v neki pravdi nagovarjal stranko, da se je zadovoljila z nemškim zapisnikom.

7. Župnik G. v V., slovenski rojak, je najhujši nemškutar itd.

Ne bi škodovalo, ko bi „Narod“ bil podatkom dodal imena. Kar smo narodnih ubogih grešnikov mi omenili, jih je on takoj spoznal, a mi ljubljanskih tajnih znamk ne razumemo vseh, ker ne tajimo, da duhovniki pišejo tu in tam še nemški, tudi matrike. A kako pišejo slovenski uradniki javne akte na Koroškem? Tega Narodovcem nismo očitali, da pišejo semtertja kaj nemškega, da pa smo jim očitali, da je njihova strahopetnost v javnosti škandalozna in da se 90% narodnega dela prepušča „klerikalcem“. Zdi se nam, da je vendar nekaj razlike: Ali se E. (kdo?) brati z Walcherjem, ali če R. pusti slovensko nevesto in vzame Nemko ter z njo občuje le v vse-nemški družbi — v javnosti pa hoče veljati kot veliki rodoljub! Pripoznavamo težavne razmere, v katerih je gospoda pri nas, in ne bomo jim očitali, da ne prinašajo pretežkih žrtev, a eno terjamo od njih, da se ne obnašajo kot odločilni faktor na Koroškem. Radi bomo priznali, če delajo na tihem, njihove zasluge, a ne smejo pričakovati, da bo klerikalna stranka delala jim na ljubo le še liberalno politiko, in ne smejo si domišljevati, da oni rešijo slovensko Koroško, če bi klerikalci popustili svoje delo.

Nemški uradniki na Slovenskem. Občinski zastopi v Ptuj, Celju, Murek-u, Lipnici in Brežicah ugovarjajo proti poslovenjenju nemških (!) krajev na Sp. Štajerskem. Ker se je namreč v nekaterih krajih, ležečih v slovenski deželi, kjer pa vlada nemško uradništvo, namestilo par slovenskih uradnikov, gori kar vse nemštvo! Za koga pa so le-ti uradniki, če ne za narod, če so pa za širni narod, morajo znati njegov jezik. Proti tem mestom imamo eno sredstvo: složno obrambeno delovanje in „Svoji k svojim“.

„Slovenskemu Narodu“ se čudi že vse-nemški „Grazer Tagblatt“. Le-ta list poroča o neki notici omenjenega liberalnega slovenskega lista zoper „Slovenca“, ki je mi nočemo navesti, in dostavi: „Wie weit der Hass der liberalen „Narod“-Partei gegen die klerikale „Slovenec“-Partei gediehen ist, zeigt die geschmacklose Notiz.“ Nasprotstvo bo vedno med raznimi strankami, a to nasprotstvo naj bi bilo tako, da bralec pri čitanju ne demoralizuje. Nekateri slovenski listi pa si prizadevajo z vso silo izteči si rekord v barbarični surovosti, ki kompromituje vse Slovence tudi pred liberalnim svetom.

Vsenemška oholost. Nemški list „Grazer Tagblatt“ postaja vedno bolj ošaben. O naših zastavah, ki jih je Družba sv. Mohorja v Celovcu razobesila, piše dobesedno: „Den Gipfel der Unverschämtheit erreicht die bodenlose Frechheit einiger zum Zwecke der Provokation in der deutschen Stadt Klagenfurt eingewanderter armerlicher Slovenen, Fahnen slowenischer Farben zu hissen.“ Torej vrhunec nesramnosti, brezmejna drznost, provokacija siromašnih Slovencev je to! Mi lahko vse te lepe izraze protestantskemu listu in gg. uradnikom, katerim ta list služi, vrnemo. Slovence le opozarjamo na sovrastvo, ki gori v ljudeh, ki živijo ob davku, ki ga naše ljudstvo plačuje. Takim strankam nasproti potrebujemo odločnega, previdnega nastopanja in veliko požrtvovalnosti. Pred vsem pa je treba sloge in dela.

Celjski Nemci imeli so dne 6. sept. svoj družinski večer. Obiskal je Celjane neki Friedrich iz Halle, ki ga je posebno pozdravil lutrovski župnik May. Tudi znani župnik Ferk je govoril in častil pričujočega Müllerja iz Franfurta. Govorili so, da hočejo zgraditi Bismarckov stolp! Govorili so še drugi gospodje: lutr. župnik Behrens, neki Adler i. dr. Zdi se nam, da se celjski Slovenci ne upirajo dosti temu nasprotniku, in čudimo se, da nemški agentje smejo ščuvati med nami brez ovire.

Südmarka na delu. Društvo „Südmark“ ima 39.300 udov v 388 podružnicah.

Na Koroškem je podružnic	48,	udov	5.300,
„ Kranjskem „	25,	„	1.900,
„ Goriškem „	6,	„	2.000,
„ Štajerskem „	118,	„	13.200.

Dohodkov je imelo društvo l. 1890 7.453 K,
l. 1906 181.255 K.

V vseh šestnajstih letih vkup: 1.146.893 K. Za l. 1907 se pričakuje zvišanje dohodkov za 50.000 K.

L. 1906 je dala Koroška	16.402 K,
Kranjska	2.597 „
Goriška	4.326 „
Štajerska	43.000 „

Dalo je društvo za Koroško	10.147 K,
Kranjsko	8.696 „
Goriško	5.693 „
Štajersko	60.000 „

Podružnice imajo udov:	Celovec, moška	1212,
	ženska	380,
	Maribor, moška	523,
	Ljubljana, „	370,
	Maribor, ženska	353,
	Beljak, moška	329,
	Celje	310,
	Ljubljana, ženska	309.

Razni kraji so dali:	Celovec	5256 K,
	Trst	3582 „
	Beljak	2365 „
	Maribor	1711 „
	Ljubljana	1483 „
	Celje	1123 „

Teh števil se sicer ni treba ustrašiti; gospodje Nemci imajo preveč lačnih mladih vran, kot da bi mogli vse nafutrati. Da pa je treba nasproti temu gibanju varovati naše ljudi, da se jih z denarjem ne izpridi. Denar, ki se iz strankarskih ozirov meče ljudem v žrelo, Nemcem ne bo dosti teknil, vsem ne morejo dajati, in tako tiste odrivajo od sebe, ki se morajo zadovoljiti z lepimi besedami. Večinoma se ta denar nabere na raznih veseljih pri pivu in plesu.

Kaj hočejo svobodomisleci? Ker agitirajo licalci za shod svobodomislecev, oglejmo si pravila svobodomiselnega društva, ki ima svoj sedež v Borgu v Rimu. 1. Društvo ima namen, da ljudsko vest osvobodi vseh predsodkov s tem, da bo preganjalo versko misel, naj se pojavi kakorkoli. 2. Kdor hoče biti sprejet v društvo, poda svojo prošnjo na posebni tiskovini. Ta prošnja mora obsegati izjavo, da hoče prosilec živeti in umreti v kultu „svobodne misli“, in mora biti potrjena od dveh članov, ki sta v društvu pravilno vpisana, kot porokov. 3. Kdor je sprejet v društvo, poda izjavo, v kateri hkrati pooblasti kakega društvenega člana, da bo navzoč ob poslednjih trenutkih njegovega življenja, in zlasti še tedaj, ko bo že izgubil zavest — in da ta zabrani s pomočjo drugih tovarišev in z vsako silo tudi proti članom lastne rodbine, da bi bila ta njegova volja izpremenjena. 4. Društveniki se zavezujejo, da bodo živeli in umrli izven vsake cerkve ali dogmatične vere in da se bodo po tem ravnavali pri vseh uradnih dejanjih, ki se tičejo rojstva, življenja ali smrti svojih otrok. 5. Društvo se zavezuje, da je navzoče pri članih skozi vso njihovo bolezen in skrbi za to, da se izvrši izjava, podana za slučaj smrti. Pri volitvah so dolžni društveniki voliti kandidate najskrajnejših struj. — Taka je „svobodomiselnost“ v dejanju. Oni pravijo, da so proti predsodkom, a vsa njihova „svobodna misel“ temelji na predsodku, da ni Boga, in da se je človek sam po sebi razvil iz živali. Ta bedasti predsodek, ki jim ga vtepajo v glavo novodobni znanstveni šarlatani, je najgrja in najsrამotnejša babjevernost, kar jih je bilo še na svetu. To pa le pri onih, ki se dajo zapeljati. Pri voditeljih je pre-mišljena goljuflja.

Šolske stvari.

Pozno spoznanje. V Št. Lenartu (v Labudski dolini) je na učiteljskem shodu predaval prof. Peerz iz Kočevja. Celo liberalni časniki hvalijo njegova izvajanja, da so praktična in času primerna. Nas stvar tem bolj zanima, ker se čujejo tukaj nasveti, ki so jih pametni ljudje že skozi desetletja dajali, a naši šolniki so kričali, da je sedanja šola biser, da se je ne sme dotakniti nikdo, da je vsak sovražnik ljudstva, ki hoče na šolah kaj premeniti. G. Peerz je predlagal:

1. Šole na deželi treba tako prenarediti, da se bo poučevalo samo predpoldnem, popoldne pa naj bodo otroci pri delu, da se bodo vzgajali za delo.

Živel ta šolnik! Do zdaj so naši liberalni pedagogi pa le pravili, da otrok ni za delo, da ne sme delati, da, terjali so še par šolskih let več!

2. V spodnjih razredih (6. in 7. leto) naj se manj poučuje, v višjih več.

3. „Naj se napravi posebni učni načrt za ljudske šole na kmetih.“ V petdesetih letih bodo ljudje strmeli nad budalostjo sedanje šolske uprave. Naše „splošne“ ljudske šole so pedagoški nestvor!

4. Prof. Peerz terja praktičnega poučevanja v vrtnarstvu, sadjereji in sploh poljedelstvu.

Liberalni listi pravijo, da ljudstvo ta prizadevanja živahno pozdravlja in jih bo odločno podpiralo. Slepi liberalizem našel je enkrat zlato zрно, tega se tudi mi veselimo. Pozno jih je srečala pamet, a srečala jih je. Stvar naših občin in društev bi bila, od šolskih oblasti terjati, da se ti nasveti najprej kot mogoče izvedejo. Vsak dan, ko velja še stari šolski red, je ljudem, zlasti kmetom, v veliko škodo.

Družba sv. Cirila in Metoda sklenila je v seji dne 28. avg. otvoriti na Strmcu društveno šolo. Šoli želimo seveda lepih uspehov, a bojimo se, da stvar ne bo šla tako gladko in da bo treba premagati veliko zaprek.

Gospodarske stvari.

Boj zoper truste. Kaj pa je trust? Trust je dogovorjena zveza tovarnarjev ali rudokopov itd., ki skupno in sporazumno določuje cene svojih pridelkov. Avstrijske tovarne za železo imajo na pr. tako zvezo. Zveza določi vsaki tovarni, koliko blaga sme izdelati, ona določi tudi ceno, in včasih tudi še, kam naj ena tovarna prodaja, ali odkod naj svoj material jemlje. Kar so zadnjič sklenili na pr. naši pivovarnarji, da mora vsaki gostilničar od zdaj naprej 3 leta jemati pivo tam, kjer ga je dobival 1. avgusta, to je nekak trust. Gostilničar je za 3 leta na neko pivovarno natežen. V teh zvezah, ki imajo očiti namen, izkoriščati kupca, da, včasih zlorabiti svojo moč, je nekaj nemoralnega. A vlada se pri nas tem gospodom ne upa nasproti stopiti. Da pa se je v Ameriki neki taki zvezi velikih tovarn naložila velikanska kazen 29 milijonov dolarjev (to je 145 milijonov kron). Ker to pri prebogatih lastnikih tovarn ni nič pomagalo, bodo jih začeli zapirati. V Avstriji imajo tak trust tovarne za železo, imajo ga premogokopi.

Voditelji avstrijskih agrarcev zdaj pozivljajo vse zastopnike kmetijskih občin, da naj nastopijo kakor en mož zoper posilno izkoriščanje ljudstva. V našem slovenskem velikovškem okraju je zastopnik kmetov — pivovarnar. Ravno pivovarne so zadnji čas, kakor znano, napravile nov trust. Zastopniki kmetov pa morajo delati proti tej sili! Težko je dvema gospodoma služiti — služiti ljudstvu in služiti sebi. Kaj pa bodo volilci k temu rekli, če od kmetov voljeni poslanec dela za truste?

Žitne cene.

V Budimpešti: pšenica K 10'70

rž „ 9'40

oves „ 8'20

V Pragi: pšenica „ 11'50

oves „ 7'90—8'20.

Na Dunaju: pšenica (Ogrska) K 12'— do 12'50

rž „ 9'85 „ 10'—

oves „ 8'40 „ 9'—

Opomba. To so cene, po katerih se blago iz skladišč ali iz hramov velikih trgovcev konzumov prodaja, torej ne cene, ki jih dobiva kmet. Na raznih trgih so se zvišale cene, a mlinarji nočejo kupiti, ker je moka tako cena, da bi pri stotu 2 K izgubili, če bi morali zdaj žito kupovati in moko po sedanji ceni prodajati. Mlinarji so pač za dolgo poprej prodajali, in zdaj je šlo žito v ceni višje, kot so mislili, oni morajo pa še po stari ceni oddajati moko. Iz Ruske in Kanade prihajajo neugodna poročila o žetvi. Rž je v Berlinu izgubila ta teden na ceni 60 vin.

Za otroke in odrasle

Prve avtoritete, domače in tuje, priporočajo otročjo moko „Kufeke“ kot najboljšo hrano zoper bruhanje, drisko in črevesne katarje.

„Der Säugling“, jako poučna knjiga, dobiti je brezplačno v prodajalnah ali pa pri Kufeke, Dunaj I.

Vabilo

k

35. letnemu občenemu zboru Št. Jakobske posojilnice v Rožu

dne 22. septembra 1907, ob 3. uri popoldne, v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu v Rožu.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnika.
2. Potrditev letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Raznoterosti.

Po zborovanju bodo igri: „Pri gospodu“ in „Pri fotografu“.

Posojilnični odbor.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrtilin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

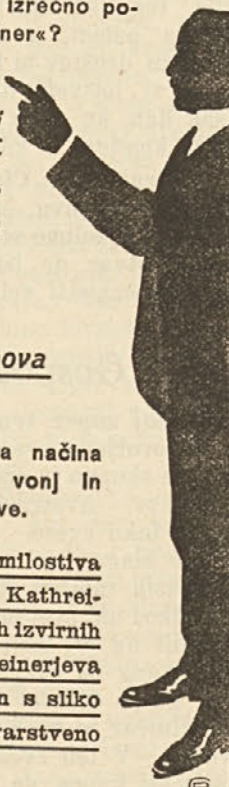
Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova

sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodnje vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporočajo

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Sanatogen

Od več kot 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno priznan kot najuspešnejše krepilno in oživljajoče sredstvo.

Krepi telo.

Jači živce.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošura zastoj in poštnine prosto po **Bauer in dr.**, Berlin SW 48. Glavno zastopstvo: **C. Brady**, Dunaj, I., Fleischmarkt 1.

Kupujte

PARAMENTE

le pri tvrdki

JOS. NEŠKUDLA

protokoliranem velezavodu za izdelovanje cerkvene oprave

v **OLOMUCU.**

Dobavlja paramente 20% cenejše od vsake avstrijske tvrdke. Dobavitelj Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Izabele na Dunaju in 16 stolnih kapiteljskih cerkev v Avstriji in na Ogrskem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja se vljudno priporočajo za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitek itd. po najnižjih cenah.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Velikovcu je vpeljala amortizacijo posojil. Z obrestmi vred plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5 1/2% izposojenega kapitala. Na ta način se izplača ves dolg v 47 in 1/2 leta.

Prva največja tvrdka te stroke

priporočajo svoje modno in manufakturno blago po cenah brez konkurence na drobno in na debelo.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko,

lastnik trgovine.

Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice, pri „detelji“ (Kleblattl).

Steckenpferd- Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečin ob L.,

je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljšo učinkujočo lečilno milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v Narodni šoli

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporočajo p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 3. novembra t. l. Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Kuharica

se priporočajo za službo v kakem župnišču. Več se izve pri upravnistvu „Mira“ v Celovcu.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo!

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Reibitz-Sauerbrun.

Edino pristen je Thierry-jev balsam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena: 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaskom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinami vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.00 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar **A. Thierry** v Pregradi

pri Roguški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Rokavice za dame, gospode, uniformske, pralne, zimske in iz srnine kože

od 85 kr. naprej razpošilja po povzetju naravnost zasebnim naročnikom izdelovalnica glace-rokavic

Emil Körner, Praga-Ljubin.

Primatorska cesta.

Cenik zastoj in poštnine prosto. Najboljša izvedba. Samo lastni izdelek.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnike. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

30.000 metrov Ia krajcev

pisanega posteljnega blaga (kanafas), oksforda in modrega tiska, garantirano pralno, najboljše vrste, se odda 1 meter po 20 krajcarjev. Dolgost krajcev 8 do 20 metrov brez pogreška. Ako se vzame večja količina, dam 5% popusta.

Najmanj se odda zavoj na poizkus okrog 40 do 45 metrov po poštnem povzetju. Za neugajajoče pošljem takoj denar nazaj.

S. Stein, tkalnica za platno, Nahod na Češkem.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Iskreno prosimo!

Solske sestre ustanovile smo v Trstu vzgojišče za dekleta, združeno z zasebno ljudsko šolo. Že čez eno leto se je videlo, da je naš zavod (ulice Berenghi) popolnoma premajhen. Starši prosijo, da sprejmemo njihove hčere, a mi nismo imele prostora. V zaupanju na previdnost božjo, v zaupanju pa tudi na radodarnost katoliškega ljudstva, kupile smo večje stavbišče, naročile arhitektu, da izdela načrte in pričele bomo zgradbo — a brez sredstev.

Obračamo se danes do blagih src slovenskega ljudstva in prosimo v imenu tistega, ki je rekel: „Kdor otroka sprejme v mojem imenu, mene sprejme.“ (Mat. 18, 5.)

Trst utegne postati v kratkem eno največjih mest avstrijskih, ravno tukaj je treba vzgoje ženskemu spolu, treba je zavetišča hčeram krščanskih staršev.

Za dobrotnike, ki nam darujejo vsaj eno krono, se bo napravila mašna ustanova, da se bo za žive in mrtve opravljala sv. maša.

V TRSTU, ulice Berenghi.

Sestra M. Rafaela,

prednica.

Videl in priporoča:

† **Frančišek,**

škof tržaški.

Mili darovi naj se pošiljajo na naslov:

Šolske sestre, ulice Berenghi — Trst.

